

Wilt u reageren?
Heeft u een voorstel voor Opinie?
Mail dan naar opinie@tijd.be

Na dollars bijdrukken nu ook olievoorraden vrijgeven?

THIJS VAN DE GRAAF

Vandaag worden diesel en stookolie duurder. De oplopende brandstofprijzen zetten sommige politici aan het dromen over het vrijmaken van de strategische oliereserves. Een slecht idee.

Toegegeven, het klinkt aantrekkelijk. Als de Amerikaanse economie extra zuurstof nodig heeft, injecteert de Fed, de Amerikaanse centrale bank, soms enkele miljoenen dollars, gewoon door extra biljetten te drukken. Als de oliemarkten onder spanning staan, zoals vandaag, waarom laten we dan gewoon geen aardolie vrij uit onze strategische reserves?

Telkens wanneer de oliepijzen klimmen tot recordhoogtes klinkt wel ergens de roep om de strategische noodvoorraden van aardolie aan te spreken. Vandaag zijn de Verenigde Staten, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk het idee niet ongenegen. De strategische olievoorraden zijn echter het foute instrument om iets te doen aan de steile klim van de oliepijzen. Die schijnoplossing biedt slechts kortstondig soelaas en kan onze energieveiligheid op langere termijn zelfs schaden.

Een vrijgave van de noodvoorraden zou de olieprijs gedurende enkele weken kunnen temperen. Een vat ruwe aardolie uit de Noordzee is sinds begin dit jaar bijna 20 procent duurder geworden. De olieprijs schommelt nu al weken rond 125 dollar. Omgerekend naar euro staat de olieprijs zelfs op zijn hoogste niveau ooit. Een prijsdaling zou de kwakkelende Europese economieën goed doen.

De strategische oliereserves kunnen

echter weinig doen aan de oorzaken van de hoge oliepijzen: de hoge vraag naar aardolie in de Aziatische groeielanden, de verstoring van de olieproductie in enkele niet-OPEC landen en de stijgende spanningen over Iran.

Neem bijvoorbeeld dat laatste. Het inzetten van strategische oliestocks kan de angst en onzekerheid over de gevolgen van de westerse oliesancities tegen Iran niet wegnemen. Integendeel, naarmate de buffer van de noodvoorraden slinkt, zullen de oliehandelaars zenuwachtiger worden en kan de olieprijs juist stijgen in plaats van dalen.

Strategische olievoorraden

Een ander knelpunt is dat de Iran-crisis nog lang kan aanslepen. Als we nu al de kaart trekken van de strategische reserves, hebben we straks geen buffer meer achter de hand. Aangezien het Europese olieembargo tegen Iran pas echt in werking treedt vanaf deze zomer, zou ons dat zuur kunnen opbreken.

Het systeem van strategische olievoor-

**Het vrijmaken van
strategische voorraden om
electorale redenen schept
een gevaarlijk precedent.**

raden is ontstaan in de nasleep van de eerste olieschok van 1973. De westerse landen verenigden zich in het Internationaal Energieagentschap (IEA) en spraken af strategische reserves aan te leggen gelijk aan negentig dagen olieconsumptie. Met andere woorden, een kwart van het jaarlijkse olieverbruik in België ligt opgeslagen in depots en tanks verspreid over het land om ons te beschermen bij een crisis.

De bedoeling van de oliestocks was niet geregeld te interveniëren op de oliemarkten om de prijzen te stabiliseren, maar acute tekorten op te vangen in geval van crisis. Dat is een cruciaal verschil.

Het IEA heeft in het verleden nog maar drie keer noodreserves vrijgegeven: in 1991, na de eerste Golfoorlog; in 2005, nadat de orkanen Katrina en Rita een groot deel van de olieproductie en -raffinage in de Golf van Mexico hadden uitgeschakeld; en in de zomer van vorig jaar, toen de uitval van de Libische productie leidde tot een tekort aan een bepaald type, hoogwaardige aardolie.

Obama's spagaat

Vandaag zijn de meeste waarnemers het erover eens dat de oliemarkt voldoende bevoorrad is. Het IEA stelt in zijn laatste oliemarktrapport dat er tot op heden geen fysieke olietekorten zijn als gevolg van de Iraanse kwestie. Er is wel productieverlies door geopolitieke problemen in enkele

niet-OPEC-landen zoals Zuid-Sudan, Syrië en Jemen. Maar in principe moet de verhoogde productie in landen als Saudi-Arabië volstaan om die verliezen op te vangen.

Dat er dan toch gesproken wordt over het vrijlaten van oliestocks heeft alles te maken met binnenlandse politiek. De benzineprijzen in de Verenigde Staten naderen de symboolgrens van 4 dollar per gallon (3,8 liter). Voor president Barack Obama dreigt een catch-22. Ofwel versoepelt hij de sancties tegen Iran om de brandstofprijzen te verlagen, wat hem electoraal kwetsbaar maakt voor kritiek van de Republikeinen dat hij te soft is tegenover Teheran. Ofwel probeert hij de verkiezingen te winnen ondanks de hoge brandstofprijzen, wat weinig voorgangers is gelukt.

In dat dilemma wordt het vrijlaten van strategische noodvoorraden plots een aantrekkelijk plan C. Ook voor de Franse president Nicolas Sarkozy zou een verlaging van de prijzen aan de pomp een leuke opsteker zijn in dit verkiezingsjaar. Het inzetten van de bufferstocks om electorale redenen schept echter een precedent dat de geloofwaardigheid van het hele systeem ondermijnt.

Thijs Van de Graaf
is wetenschappelijk medewerker aan het
Instituut voor Internationale Studies UGent